

DR. ĐURO HRANIĆ - NOVI BISKUP

Papa Ivan Pavao II. imenovao je 5. srpnja, na blagdan svetih Ćirila i Metoda, dr. Đuru **Hranića**, dijecezanskog svećenika i profesora na Teologiji u Đakovu, pomoćnim biskupom Đakovačke i Srijemske biskupije i naslovnim biskupom Gaudiabe.

Dr. Đuro Hranić rođen je 20. ožujka 1961. godine u Ceriću, župa Nuštar. Filozofsko-teološki studij završio je na *Visokoj bogoslovnoj školi* u Đakovu 1986., a za svećenika je zaređen u đakovačkoj katedrali 29. lipnja 1986. godine. Od 1986. do 1987. godine obnašao je službu župnog vikara u osječkoj župi Preslavnog imena Marijina i službu tajnika Instituta za laike u Osijeku. Godine 1987. odlazi u Rim na daljnji studij, gdje, nakon završene specijalizacije, 1993. stječe doktorat iz dogmatske teologije na *Teološkom fakultetu Papinskog Sveučilišta Gregorijana*. Od 1993. radi kao profesor dogmatike na Teologiji u Đakovu, a od 1997. godine je i zamjenik predstojnika na Teologiji u Đakovu, te je uz redovan rad obnašao i brojne druge funkcije.

Dr. Đuro Hranić imenovan je biskupom u svojoj 41. godini, te je time postao najmlađi biskup u Hrvatskoj i prvi imenovan u trećem tisućljeću. Biskupsko ređenje dr. Hranića bilo je tijekom misnog slavlja, 22. rujna, u đakovačkoj katedrali.

Lutnja ili lauta

Antun Mrzlečki, Dubrovnik
Stručni članak

(II. nastavak)

Godine 1498. dobiva tiskar i izdavač Ottaviano **Petruccei**, izumitelj glazbenog tiskarstva pomičnim slogom, od mletačkog dužda privilegij tiskanja 20 godina *canto figurato* i *intabulature d'organo e de liuto*. Prvotiskak tabulature za lutnju *Intabulatura de Lauto*, Francesca Spinacina objavio je Petrucci 1507. godine. Literatura za lutnju se sada vrlo brzo proširila Europom jer su se, pored Petruccija u Veneciji, ubrzo i u drugim gradovima utvrdili nakladnici i tiskari muzikalija: Pierre Attaignant u Parizu, Pierre Phalèse u Löwenu i Tilman Susato u Antwerpenu i drugi. Na mnogim kneževskim dvorovima po cijeloj Europi međunarodno čuveni pjevači i instrumentalisti bili su rado primani i bogato darivani. Papa Leo X., koji je veoma volio glazbu, povjerio je lautistu Gianu Mariji upravu grada Verruchie.

U 16. stoljeću u dalmatinskim gradovima, posebno u Dubrovniku, nje govala se također lutnja ili, kako je tamo zovu, leut. Ljubavna lirika prvih hrvatskih pjesnika M. Marulića, Š. Menčetića, Dž. Držića, M. Vetranovića, predstavnika leutaško-petrarkističke poezije (početak 8.

i 9. desetljeće 15. st.) ne može se gotovo zamisliti bez glazbene dopune. M. Držić je također svirao leut.

*Leute moj mili, hoću te moliti
mojoj gospoји malo pozvoniti,
jeda ti od mene bolje srjeće budeš
čemerno tere nje srdačce dobudeš.*

(1508.) Anonim. Iz zbornika Nikše Ranjina

Sigurno je bila namijenjena glasu uz pratnju lutnje ili *leuta* U Dubrovniku je bilo nekoliko *leutara*, a prvi, Georgius **ab Arpa**, spominje se godine 1423. i to kao *magister leuti et arpa*, tj. imao je najveći stupanj naobrazbe što je mogao u svom zvanju postići. Po najjačem intelektualcu Dubrovnika u 16. stoljeću, Nikši Vitov **Gučetiću** (1549.-1610.) djecu treba poučavati ne samo u vokalnoj glazbi, nego i u instrumentalnoj glazbi, a *plemičkoj djeci dolikuje da uče svirati violu, lutnju i čembalo*. Poznati su i moralizatorski stihovi Marka Marulića koje on namjenjuje mladićima koji *poječ hode / u leutu zvoneći* (Anka Satira). Splitski nadbiskup Andrija 1535. naređuje splitskim svećenicima da noću *ne pjevaju s leutima i ostalim glazbalima ljubavne pjesme*.

Jedan od najranijih hrvatskih skladatelja je Franciscus **Bossinensis** – Franjo iz Bosne ili Franjo **Bosanac**. Rođen oko godine 1490. i to najvjerojatnije u Bosni, živio je u Veneciji i radio kod Petruccija gdje objavljuje i svoju glazbu za lutnju i glas u Veneciji, 1509. i Fossombroneu, 1511. Prijateljevao je s prvim bilježnikom crkve Sv. Marka Gerolamom Barbadigom, kome je posvetio svoje djelo. Sve je to on sam naveo, bilo u predgovoru znamenite dvosveščane zbirke *Tenori e contrabassi intabulati col sopran in canto figurato per cantar e sonar col lauto* (102 frottole i 46 ricercara) svog opusa, bilo u posvetnom sonetu što ga je dodao tim predgovorima. Ta zbirka ima nezaobilaznu važnost za doprinos vokalno-instrumentalnoj praksi s početka 16. stoljeća i jedna je od uopće najranijih tiskanih muzikalija renesansne monodije. Značenje njegove zbirke i u hrvatskoj i u europskoj glazbi onog vremena još je u nečemu: u zbirci su – i to na najprecizniji način – odraženi zahtjevi prakse jednog vremena koje je na početku krupnih zbivanja u glazbenom razvoju počelo utirati putove ranobaroknoj monodiji upravo prerađivanjem višeglasnih zbornih skladbi za solo glas uz pratnju lutnje tj. stvaranjem djela za vokalno-solističko muziciranje.

U povijesti hrvatske glazbe trebat će se upisati novo ime: Francesco **Sagabria**.

Otkriće većine dosad nepoznatih podataka o tome glazbeniku i objavljivanje unikatno sačuvane glazbene tiskovine na kojoj se pojavljuje njegovo ime dugujemo maru talijanskog muzikologa Franca Colussija. U suvremenom kritičkom izdanju zbirke *Canzonette a tre voci di Alessandro Orologio Intavolate per sonar di liuto & nuovamente stampate* (In Venetia, Appresso Giacomo Vincenti, 1596.), što ga je u sklopu serije sabranih djela izdala kuća Pizzicato iz Udina 1993. godine, Colussi je